

سوال

در مورد حدیث «بین هر دو اذان نمازی است، بین هر دو اذان نمازی است» سپس در بار سوم فرمودند: «برای هر که بخواهد»، آیا زن نیز در این حدیث داخل است؟ یعنی اگر در خانه‌اش نماز می‌خواند نیز بین اذان و اقامه نماز بخواند؟ یا این برای کسی است که در مسجد باشد؟ و اگر در حالی که در خانه‌اش نماز می‌خواند [در مسجد] اقامه شود آیا این دو رکعت را به جا بیاورد؟

خلاصه‌ی پاسخ

سنت دال بر مستحب بودن دو رکعت میان هر دو اذان (اذان و اقامه) است و اصل در احکام شرعی آن است که عموم مردان و زنان را در بر می‌گیرد مگر آن‌که دلیلی بیاید که حکمی را خاص مردان یا خاص زنان بگرداند. این‌جا در این مسئله نیز دلیلی نیامده که حکم خاص به مردان باشد؛ بنابراین حکم بر اصل خود باقی می‌ماند یعنی آن‌که ادا کردن دو رکعت بین اذان و اقامه برای مردان و زنان مستحب است؛ فرقی نمی‌کند که در مسجد باشد یا در خانه.

پاسخ مفصل

الحمد لله.

مستحب بودن ادا کردن دو رکعت مابین اذان و اقامه

از عبدالله بن مُغَفَّل - رضی الله عنه - روایت است که پیامبر - صلی الله علیه وسلم - فرمودند: «بین هر دو اذان نمازی است، بین هر دو اذان نمازی است، بین هر دو اذان نمازی است» سپس در بار سوم فرمودند: «برای هر که بخواهد».

به روایت بخاری (۶۲۷) و مسلم (۸۳۸).

منظور از دو اذان، اذان و اقامه است.

خطابی می‌گوید: «منظورش از دو اذان، اذان و اقامه است، یعنی اسم یکی بر هر دو اطلاق شده مانند آن‌که می‌گویند: دو سیاه: یعنی خرما و آب، در حالی که تنها یکی از آن دو سیاه است، و مانند آن که می‌گویند: سیرت دو عمر، و منظورشان ابوبکر و عمر است.

و احتمال دارد که این نام برای هر دو (اذان و اقامه) بر حقیقتش باشد زیرا اذان در لغت به معنی اعلام است و اذان اعلام حضور وقت [نماز] است و اقامه اعلامی است برای انجام نماز».

این حدیث دال بر مستحب بودن دو رکعت میان اذان و اقامه است که پیشتر در پاسخ به سؤال شماره (163470) به آن پرداختیم.

اصل در احکام شرع این است که مردان و زنان را شامل می‌شود

اصل در احکام شرع این است که برای مردان و زنان است و همه را در بر می‌گیرد مگر آن‌که دلیلی بیاید که آن را خاص مردان یا زنان بگرداند.

شیخ ابن عثیمین - رحمه الله - در «الشرح الممتع» (۲/ ۵۳۰) می‌گوید: «اصل این است که زنان با مردان در احکام شرع مشترکند، مگر آن‌چه دلیلی بر آن باشد، همچنین حکمی که زنان را مورد خطاب قرار دهد مردان را نیز شامل می‌شود مگر آن‌که دلیلی بر [اختصاص آن به زنان] باشد».

در این مسئله دلیلی نیامده که آن را خاص مردان بگرداند؛ بنابراین حکم بر اصل خود باقی می‌ماند یعنی این‌که ادا کردن دو رکعت میان اذان و اقامه برای مردان و زنان مستحب است، چه در مسجد باشند یا در خانه.

زن اما در این مورد مقید به اقامه نماز در مسجد نیست بلکه برای او ادای دو رکعت میان اذان و ادای فریضه است؛ یعنی: هرگاه مؤذن اذان گفت می‌تواند دو رکعت را ادا کند و تا ادای فریضه وقت دارد، حتی اگر این دو رکعت پس از اقامه نماز در مسجد باشد.

با این حال کسی که به تنهایی نماز می‌گذارد - زن یا مرد - برایش مشروع است که اقامه بگوید؛ بر این اساس این دو رکعت میان اذان عمومی که در مسجد گفته می‌شود و اقامه او خواهد بود و مُقَيَّد به اقامه‌ای که در مسجد گفته می‌شود نیست.

ابن قُدامه در «المُغنی» (۲/ ۷۴) می‌گوید: «برای هر نمازگزار بهتر آن است که اذان و اقامه بگوید، مگر آنکه نماز قضا بگذارد یا نمازش در در غیر وقت اذان باشد که در آن صورت اذان علنی نمی‌گوید».

والله اعلم.